

Gotovo ima tudi moderna romanistična šola svoje hibe. Predvsem je pojem »klasičnega« rimskega prava nekoliko nejasen. Doba rimskih klasičnih juristov obsega tri stoletja in naivno bi bilo misliti, da se ta čas »klasično« pravo ne bi bilo izpopolnjevalo in razvijalo. Vendar pa lahko iskreno pozdravljamo prizadevanje nove šole, ki bo, ko se ji posreči izluščiti iz digest čisto rimsko pravo, utrla s tem ne le razvoju romanistike, ampak tudi razvoju modernega prava nova pota.

Književna poročila.

Dr. Metod Dolenc: Dušanov Zakonik. Primerjalni prikaz pravnih razmer po Dušanovem zakoniku in po istodobnem germanskem pravu — s posebnim ozirom na Slovence. — Učbeniki. Izdaja juridična fakulteta v Ljubljani. — III. knjiga. Založba Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani. 1925. Str. 214.

Srbska pravna zgodovina pred ustvaritvijo nove naše države ni bila predmet predavanj niti na univerzi v Beogradu; tudi stolica za slovansko pravo izza smrti profesorja Mijuškovića, ki je predaval ta predmet komaj par let, na tem vseučilišču že 15 let ni bila zasedena. Na vseučilišču v Zagrebu je obstajala stolica za hrvatskopravno povest šele od l. 1911. Ko se je l. 1919. preustrojila na vseučilišču v Zagrebu stolica za hrvatsko pravno povest v tako za pravno povest Srbov, Hrvatov in Slovencev, na ljubljanski univerzi pa ustanovila stolica za pravno zgodovino južnih Slovanov, a v Beogradu znova zasedla stolica za slovansko pravo, ni bilo nobenega učnega pripomočka za to vedo, pa tudi če izvzamemo delo Konstantina Jirečka »Staat und Gesellschaft« im mittelalterlichen Serbien», tudi nobenega sistematičnega prikazovanja samo večjega razdobja pravne zgodovine, bodisi Srbov ali Hrvatov ali Slovencev. Zagrebški profesor za jugoslovansko pravno zgodovino, Marko Kostrenčić je izdal l. 1919. kot prvi učni pripomoček svoja predavanja: »Hrvatsko pravno povijest«. To delo obsega zgolj le uvod v pravno zgodovino in deloma viroslovje (fontologijo); v drugi izdaji pa je pridal še dodatek: »Zakonik cara Dušana«, v katerem podaja zunanjo pravno zgodovino Dušanovega zakonika. Ta je nedvomno glavni spomenik za srbsko pravno zgodovino, in to ne le srednjega veka, marveč prav do obnovljenja srbske države. Po svojem obsegu in starosti je eden najzanimivejših spomenikov v pravni zgodovini sploh in znamenit zlasti zato, ker kakor noben drugi evropskih pravnih spomenikov, zrcali iztočno pravo in je slednjič sijajen glasnik državne samostojnosti srbskega naroda v srednjem veku. Jasno je torej, da mora biti okrog tega spomenika osredotočeno prikazovanje starejše jugoslovenske pravne zgodovine, zlasti iztočeno dela naroda osobito v naučne svrhe.

Stojan Novaković nam je poklonil sicer v izdanih srbske akademije l. 1898. vzorno (drugo) izdajo tega spomenika, v kateri nam podaja njegovo zunanjo pravno zgodovino, primerjalno kritiko tekstov, rokopisov, prikaz nekaterih spornejših pravnih ustanov ter komentar besedila. Z Dušanovim zakonikom so se pečeli zlasti tudi ruski pravni zgodovinarji (imenujemo n. pr. le Florinskega), a sistematičnega prikaza celega pravnega stanja po Dušanovem zakoniku doslej še nismo imeli.

Prikaz sistema pravnega razvoja je sicer v pravni povestnici vseh narodov šele drugi, odločilni korak v udejstvovanju, fontologija in zunanja pravna zgodovina sploh, kakor je bilo to tudi pri nas, povsod njen prvi štadij. Nedvomno pod vplivom sedanjega znanstvenega razvoja nemške pravne zgodovine, pokazala se je pri nas hitreje nego drugod želja, da podamo čimprej sistem jugoslovanskega prava, kakor se je oblikovalo v zgodovinskem razvoju, osobito na podlagi Dušanovega zakonika.

Naloga skupnega prikazovanja pravne zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se sestavlja nedvomno iz dokaj različnih kulturnih in tudi pravnih elementov, pa je pokazala hkrati potrebo po primerjanju razvoja pravnih ustanov, zlasti teh na skrajnem vzhodu z onimi na zapadu našega ozemlja, ki so stali pod povsem različnimi vplivi: tam bizantinsko-pravni vpliv, tu skoro izključno germansko-pravni razvoj.

Obe nalogi, ki jih je naložila naši mladi znanosti delno nova uredba učnega načrta naših vseučilišč v zvezi s prepotrebnim učbenikom, je v neverjetno kratki dobi na mah in — bodi takoj povedano — tudi izredno srečno in uspešno rešil prof. Metod Dolenc. To delo, ki bo tvorilo za vedno mejnik v razvoju jugoslovenske pravnozgodovinske vede, moramo šteti prof. D., ki je že obogatil našo skromno pravnozgodovinsko znanost, kakor pred njim še nihče drugi z velevažnimi prispevki za razjasnitev naše pravne prošlosti, tembolj v zaslugo, ker se more pečati s pravno zgodovino le poleg svojega glavnega predmeta — kazenskega prava.

Pisatelj si je glede prikazovanja prava po Dušanovem zakoniku začrtal namero, ustvariti knjigo, «po obliki nekako tako, kakor Kadlecevo «Prvobitno slovensko pravo pre X. veka», po vsebini pa tako, «da vanjo sprejme kolikor mogoče izvajan iz komentarja Dušanovega zakonika po Stojanu Novakoviću, vendar ne da bi mu slepo sledil.» (Str. IV.) V drugi vrsti si je prof. D. stavil nalogo predočiti — ne oziraje se zaenkrat na bogato domače hrvatsko pravo — primerjalno, sinoptično razvojne črte srbskega in slovenskega prava, zlasti v razhodnih točkah. (Str. 3.) Izhajajoč iz teh vidikov, nam je podal pisatelj zaokrožen in popoln sistem srednjeveškega srbskega prava na podlagi Dušanovega Zakonika.

Knjiga je razdeljena na sedem poglavij, vsako poglavje na več oddelkov (§§). V vsakem oddelku sledi prikazovanju srbskih razmer oris paralelnih germansko-pravnih prilik, ki prihajajo v poštev za slovensko ozemlje. Oba dela se tudi po tisku ločita.

V prvem poglavju riše pisatelj splošen pomen Dušanovega zakonika (§ 1) in podaja kratek, a zadostno izčrpen obris zakonodaje do 13. stoletja. (§ 2.)

V drugem poglavju, ki ima napis «Državni predstavniki», obravnava splošna ustavna vprašanja. (§ 3.) Primerjaje splošne ustavne razmere Dušanovega carstva z istodobnimi germansko-pravnimi, prihaja pisatelj do zanimivega in upravičenega zaključka, «da se je Dušanova država nahajala organizatorno nekako v političnih prilikah, kakršne so vladale skoraj pet stoletij prej v karoliški državi.» (Str. 17.) Dalje označuje pisatelj stališče cara (§ 4) in razpravlja o dokaj preporni uredbi sabora (§ 5).

Tretje poglavje označuje pod naslovom «Stanovi» stališče cerkve (§ 6), plemstva (§ 7), meščanov, trgovcev in rudarjev (§ 8) ter prebivalcev na deželi (§ 9). — Četrtemu poglavju je nadel pisatelj naslov «Državni organi». Tukaj razpravlja o splošni upravi (§ 10), o sodstvu (§ 11), o vojni (§ 12) in o financah (§ 13). — Peto poglavje vsebuje razvoj zasebnega prava; razdeljeno pa je na tele oddelke: splošni pregled (§ 14), pravna in poslovna sposobnost (§ 15), rodbinsko pravo (§ 16), dedno pravo (§ 17), stvarno pravo (§ 18), obvezno pravo (§ 19). — Šesto poglavje obravnava kazensko pravo [splošna določila (§ 20), posamezni zločini (§ 21) in izvršitev kazni (§ 22)], sedmo poglavje pa sodno postopanje [splošna karakterizacija (§ 23), pripravljavno postopanje, razprave in sodbe (§ 24)].

V prikazovanju srbskih razmer po Dušanovem zakoniku sledi, kakor že omenjeno, v glavnem Novakovičevemu razlaganju. Ob sedanjem stanju znanosti je tudi težko priti do drugega pojmovanja. Vendar ne sledi, kakor povedano, Novakoviču slepo, marveč zavzema na več mestih drugo stališče (n. pr. str. 43, 46, 47, 51, 57, 82, 88, 125). S tem pa še ni nikakor rečeno, da se pojmovanje poedinih, sedaj zelo spornih mest ne bo morda spremenilo ali razjasnilo, čim bo raziskovanje srbske pravne zgodovine — zlasti če se nam uresničijo upi, ki jih stavljamo na otvoritev turških, posebno carigrajskih arhivov — in bizantologije sploh napredovalo ter se naši znanosti posreči odkriti vi re Dušanovega zakonika. V tem pogledu otvarjajo izsledki prof. Nikole Radojčića za člene 171 in 172 Dušanovega zakonika (Snaga zakona po Dušanovu zakoniku. Glas srpske kraljeve akademije, 1924.) prelepe izgleda. Pokazati razmerje Dušanovega zakonika k bizantinskim zakonom in tudi k južno-dalmatinskim štatutom je za bližnjo prihodnost ena najvažnejših nalog pravno-zgodovinske vede v pogledu Dušanovega zakonika.

Pisatelju moramo šteti v veliko zaslugo, da je prikazal ves sistem prava, na katerem temelji Dušanov zakonik, zelo enakomerno v vseh panogah. To je bila tem težja naloga, ker tekó viri iz Dušanovega zakonika samega prav neenakomerno. Pisatelj je občutne vrzeli, ki jih kaže Dušanov zakonik n. pr. v privatnem pravu in postopku, izpolnil na ta način, da kaže na negativno stran zakonika glede posameznih pravnih uredb.

Germansko-slovenske pravne razmere s posebnim ozirom na slovenske dežele prikazuje Dolenčevo delo v toliko, kolikor je potrebno, da pokaže paralelo z istočasnimi srbskimi pravnimi razmerami. V to prikazovanje je avtor zelo spretno vpletel one «mrvice domačega prava», kakor pravi, ki jih je večinoma sam — žal, še zelo, zelo osamel obdelovalec neobdelane ledine domače pravne povesti — nabral iz naših skromnih pravnih spomenikov in iz besednega zaklada našega jezika (prim. n. pr. str. 54 i. sl., 65, 77, 93 i. sl., 108, 121 (!), 126, 134, 144, 172 (!)). Pisatelj nam nudi v teh delih izredno lepo zaokrožene slike iz pravnega življenja, kratke in točne, včasih presenetljive paralele in antiteze med srbskim in germansko-slovenskim pravom. Opozarjam na sestavke n. pr. str. 8—10, 54—57, 170—175.

Vendar bi opozorili na male netočnosti v teh sestavkih. Na str. 10. se glasi glede švabskega zrcala, da je «za Slovence posebno pomenljivo, ker opisuje običaje ustoličenja koroških deželnih knezov na Gosposvetškem polju in je potemtakem njim najbližje.» Točno je, da le nekateri, menda za Koroško namenjeni rokopisi švabskega zrcala, opisujejo ustoličenje (Hasenöhr, v «Archiv für österreichische Geschichte», 93. Bd., I. del, 1904, str. 284). Tudi se je švabsko zrcalo samo rabilo najbrže tudi v naših pokrajinah. Kot dokaz za to se smatra, da se je nekaj rokopisov našlo tudi v naših pokrajinah (v Auerspergovi fideikomisni knjižnici v Ljubljani trije primerki in v Mariboru eden. Hasenöhr, l. c. str. 283). Deloma je švabsko zrcalo prešlo v druge pravne spomenike, ki so veljali v naših pokrajinah, n. pr. štajersko deželno pravo in ptujsko mestno pravo (Hasenöhr, l. c. str. 284).

Nedvomno le pisna pomota je, če se glasi str. 10, da obsega saško zrcalo anglo-saksonske pravo. Isto velja za str. 55, kjer se navaja med vojvodskimi uradniki v Ljubljani okrajni sodnik.

Začetkom vsakega poglavja je navedena pod črto glavna literatura (tu naj se glasi povsod Amira mesto Amyra in Weiske mesto Weisske). Za prihodnjo izdajo bi priporočal, da se pisatelj ozira tudi na znamenito delo S. S. Bobčeva, «Istorija na staro bulgarskoto pravo», Sofija, 1910, ki je morda doslej najpopolnejši sistem kakega slovanskega prava in sloni v veliki meri tudi na Dušanovem zakoniku in drugih, za starosrbsko in bolgarsko pravo skupnih virih.

Za učne namene je zelo važno, da je pridan v dodatku točen slovenski prevod zakonika po drugi Novakovičevi izdaji (1898.), ker je izvirnik povprečnemu dijaku, ki mu je knjiga predvsem namenjena, težkoumljiv.

Obsežno stvarno kazalo (str. 201—214) povečava uporabnost dela.

V terminologičnem oziru je pisatelj obogatil tudi naš jezik z marsikaterim lepim, točnim in neprisiljenim izrazom. (Glej n. pr. le sedmo poglavje!)

Vsa knjiga pa je pisana v tistem plastičnem, jasnem, krepkem, lepem slogu, ki smo ga vajeni pri vseh Dolenčevih spisih.

Že sedaj služi kot izboren učbenik velikega dela jugoslovenske pravne zgodovine; bo pa tudi znanstveniku, ki se hoče poglobiti v Dušar² nov zakonik, zanesljiv kažipot.

J. P.

Prof. dr. Eugen Sladović: Patentno pravo. Zagreb 1925. 109 strani. Cena?

Izšel je prvi sistem patentnega prava na osnovi našega zakona o zaščiti industrijske svojine z dne 17. februarja 1922, Sl. Nov. št. 69. Že zato je delo hvalevredno in dobrodošlo. — Knjiga je razdeljena na dva dela. Prvi obsega obče nauke, drugi se bavi s patentnim pravom v naši kraljevini. Poglavlja prvega dela so: 1. pojem patenta in patentnega prava, 2. vsebina, svrha in trajanje patenta in patentne pravice, 3. patentni register, 4. postopek pri podeljevanju patentov, 5. viri patentnega prava a) splošno, b) uređitev patentnega prava v naši državi pred izenačenjem, c) mednarodna zaščita patentov, 6. patentna oblastva. Drugi del ima poglavja: 7. viri patentnega prava, 8. pojem patenta, 9. vsebina patentne pravice, 10. dodatni, zavisni in tajni patenti, 11. postopek pri podeljevanju patentov, 12. patentni register, 13. trajanje in prestanek patentov, 14. osporavanje patentov, 15. patentna oblastva, 16. pozivna tožba, 17. posegi v patentno pravico. — Vidi se, da se cela snov obdeluje vzporedno na dveh mestih, pisatelj pa sam delitve ni mogel strogo izvesti, in meni bi se zdelo primernejše, da bi se po kratkem zgodovinskem uvodu splošna in naša pozitivna snov obdelala v poedinih poglavjih skupno. Delo bi bilo še preglednejše in krajše, informacija lažja nego sedaj, ko je otežena zlasti še zato, ker manjka stvarnega kazala. Priporočalo bi se morda tudi, da se 15. poglavje uvrsti pred 11., 12. in 14. poglavje, kajti ta poglavja zahtevajo poznanje patentnih oblastev; priznavam pa, da je sistematika dokaj težja stvar, ponavljanja so včasih neizogibna.

Vsebini knjige ni, da bi mnogo prigovarjal. Snov je obdelana dovolj izčrpno. Da pisatelj ni mogel povsod v globino, je utemeljeno že v obsegu snovi po eni, v obsegu knjige po drugi strani in naj ne bo očitek. Definicije pojmov so vobče pravilne, želel bi si nekatere bolj izobličene, ker bo knjiga gotovo služila tudi kot učbenik. Tudi tu se kaže neugoden vpliv gori navedene delitve: marsikaj, s čimer bi se v prvem delu ne mogel strinjati, je v drugem delu pravilno pojašnjeno, včasih tudi že v prvem delu na drugem mestu.

Izmed podrobnosti naj navedem samo nekatere, glede katerih zlasti menim, da bi jih kazalo v prihodnji izdaji popraviti ali popolniti. Tu je predvsem vprašanje terminologije. Knjiga je pisana v tako jasnem, lahko umljivem slogu — vendar ne popularno v dvomljivem smislu, da jo bo s pridom čital tudi nepravnik, v tako prijetni hrvaščini, da jo bo brez vseh težav razumel tudi Slovenec, ki se ni posebej bavil s hrvaško (srbsko) terminologijo. Vendar pa sem se izpodtaknil nad par izrazi. Zakon sam pravi (§ 8), da se patent dá za »nov pronalazak (izum)«. Avtorju očito bolj ugaja

izraz »izum«, po pravici, ker je naš, domač, dočim je pronalazak ali invention ali Erfindung. Bolje nego z izrazom »izum« ni mogoče povedati, da gre za duševno tvorbo nečesa novega, kot nasprotje z odkritjem, najdba nečesa, kar je že bilo, pa ni bilo še ali več znano. Opuštimo torej pronalazak, ki je v srbohrvaščini nepotreben, v slovenščini nemogoč. — Težko mi je sprijazniti se z »vlastnikom« na patentu, ker ne gre za dominium, držimo se izraza »svojina«, ki nam je skupen in ga pozna zakon sam. Subjekt pravice naj bi se imenoval imetnik (imaoc). — »Oblast« je avtorju naše »oblastvo«, srbsko »nadleštvo« ali tudi »vlast«; Srbu je oblast področje (teritorijalno ali drugačno), nam je abstractum, (uradna) moč, imperium; izenačenje bi menda ne bilo pretežko. — Sicer pa je terminologija dobra.

V stvari bi želel, da bi se bil obširneje obdelal pojem izuma kot notranje, duševne tvorbe. Ni treba iti tako daleč, kakor Kohler v »Handbuch des deutschen Patentrechtes«, ki je šel po mojem mnenju predaleč, toda pojasnitev pojmov spekulacije, problema, rešitvene ideje, konstrukcije bi bila koristna, ker se po teh pojmih določa vsebina konkretnega patenta in obseg njegove zaščite. — Nedostatek vidim v tem, da ni jasneje povedano, kaj značijo besede »u vidu zanimanja« in »na polju znanstvene ali industrijske proizvodnje« v § 8 zak., kajti tu je po mojem mnenju naš zakon slabši od svojega avstrijskega vzorca, zlasti če se onim izrazom ne določi pravilni smisel, kolikor pač dopušča besedilo zakona. Gre za pojme obrtnost = Gewerbmässigkeit v smislu pridobitne delavnosti, obratnost = Betriebsmässigkeit, obrtno = gewerblich, v smislu možnosti opetovane uporabe izuma, sposobnosti za ponavljanje. Pri posegu v patent so ti pojmi prevažni. — Pogrešna je trditev, da se »izumom« kemičnih proizvodov odreka sposobnost iz istega razloga, kakor izumom živil in lekov. Poslednjih ni moči patentirati, niti če se ne proizvajajo po kemični poti, iz ozirov na javni blagor, prvih pa zato ne, ker pri kemičnem proizvodvanju snovi samih ni mogoč izum, nego le odkritje, za odkritja pa naš zakon ne daje patenta. — Precej dvomljiva se mi vidi trditev (str. 64, 65), da besedilo § 25 zak. izključuje ekskluzivne licence. Iz besedila: »Vlastnik patenta može upotrebu pronalaska dozvoliti i drugim licima i to za ceo patent, ili samo za jedan deo istoga, na teritoriji cele države ili samo u pojedinim krajevima, sa većim ili manjim ograničenjem, kako to bude ugovoreno« se da pač tudi sklepati, da je ekskluzivna licenca mogoča glede vsebine patenta in krajevno, ostalo bi torej le še, da ni mogoča časovno. Da bi bil zakon hotel s pristavkom »sa većim ili manjim ograničenjima« predpisati ravno časovne omejitve, ni verjetno, ta dostavek pomeni pač le, da je pri dobrovoljni licenci vse prepuščeno dogovoru strank. — Glede publicitetnega načela v patentnem registru se mi zdi, da so neka nasprotja med izvajanji na str. 80—83, kar se tiče pomena vpisa in izbrisa, če patentna pravica materialno ne obstoji.

Sklepam z željo, da bi nam avtor kmalu podal še ostalo snov zakona o zaščiti industrijske svojine, če mogoče celotno. Kajti dasi je žigovno

pravo dokaj različno od patentnega, sem se uveril pri svojih predavanjih, da se dá vse obdelati skupno in da se pri tem najdejo vezi in nasprotja, ki bistveno razbistrujejo pojme; glede postopanja pa je delo olajšano že po sistemu zakona. Vsekako pa smatram, da kaže v zvezi s patentnim pravom obdelati še pravo vzorcev in modelov, kjer so tudi materijalnopravni stiki jako ozki in se dá cela snov obdelati brez znatnega povečanja obsega dela, pa s pridom za znanstveno poglobitev.

Dr. M. Škerlj.

Dr. Čed. Marković: Zakonik Hamurabia, babilonskog kralja (2000 god. pre Hr.). Izdavačka knjižarnica Gece Kona. Beograd 1925. Str. 79.

O važnosti in potrebnosti te publikacije ne more biti spora. Drugi veliki narodi imajo že davno cele literature o Hamurabijevem zakoniku, ki so ga najrazboritejši misleci proslavljali kot eno izmed najminenitnejših del v svetovni zgodovini. Josef Unger je napisal l. 1850 delo o zakonu (braku) v svetovnozgodovinskem pogledu. Baval se je z najstarejšimi pravi glede regularne zveze dveh oseb različnega spola. Njegovo delo ima danes le še spominski pomen, stvarno ni več na višku, kajti pisatelj ni poznal (še le v letih 1901, 1902 odkritega) Hamurabijevega zakona, niti ne še pozneje najdenega zakona Tiglet Pilezarja I., kralja Asircev. Oba pa vsebujeta zelo mnogo in silno zanimivih predpisov o braku. Kdor se pa hoče danes znanstveno baviti s prvimi početki pravnih institutov, moral bo poseči po teh davnih pravnih virih. Res, da Tiglet Pilezarjev zakon ni svetoven, vseobsežen zakon, nalik Hamurabijevemu, ali pisatelj Čed. Marković (ugledni profesor pravne fakultete v Subotici) bi moral po mojem mnenju vsaj v svojem uvodu, ko govori o značaju Hamurabijevega zakona, posvetiti nekoliko primerjalnih stavkov sorodni, ne mnogo mlajši asirski zakonodaji. Iz izvrstne Ehelolfove izdaje tega zakonika, ki ima obširen uvod iz peresa prof. Koschackerja (Lipsko), bi mogel razbrati tudi še kakšno kleno zrno — za svojo razpravo. Kajti profesor Koschacker velja med sodobnimi poznavalci stare babilonske in asirske zakonodaje, dasi je ex professo romanist, brez dvoma za prvovrstno moč.

Pa vse te pripombe, ki so se nekako nehoté vsilile v pero, nikakor nimajo namena utesniti zasluge, ki si jo je pridobil Čedomir Marković s tem, da je Jugoslovanom podal sintezo zakonskih določb in pa vsaj deloma komentiran prevod zakona samega. Morebiti je tista sinteza spričo velikanskega pomena zakona celo malo preozka, deloma pa je tudi netočna. Če uči n. pr. pisatelj, da govore za nekdanjšo rodbinsko krvno osveto samo še trije predpisi Hamurabijevega zakona, mislim, da to vendar ne drži. Poglejmo namreč § 210, ki pravi lapidarično, če kdo do smrti udari nosečo hčer svobodnega človeka, — ubije se naj mu (napadalcu) hči! Ali ni celo telesni plod zaščiten kot zarod rodbine simbolično po talionskem principu?

Prevod se drži v splošnem znane Winklerjeve nemške izdaje Hamurabijevih zakonov, pa tudi še drugih prevajalcev. Čita se gladko. Nekoliko opazk iz Winklerjevega, Kohlerjevega in še drugih del pojasnuje besedilo.

Dodani sta kot zaključek publikacije razpravi o Hamurabijevi državi dr. Ludovika Gumplovicza (1907) in o religiji Babiloncev in Asircev Saloma Reinacha (1918) v srbskem jeziku.

Oznanjeno knjigo Čedomila Markovića najtopleje priporočamo, pa ne samo pravnikom, ampak tudi vsem naobražencem, ki se zanimajo za pravno zgodovino. Za informacijo in za lastno razmišljanje o starih pravnih institucijah jim bo dobro služilo. **Dr. Metod Dolenc.**

Carl Seefeld: Des Protokoll im österreichischen Strafprozesse. Vierte, veränderte Auflage X + 114, Wien 1925. Österreichische Staatsdruckerei.

Pisatelj naziva naznanjeno, sedaj v 4. izdaji izišlo knjigo navodilo za sestavljanje zapisnikov in sodb v kazenskem procesu. In to po vsej pravici. V knjigi so navedene po obliki in vsebini vse možne vrste sodb in zapisnikov v kazenskem postopku, tako zapisnikov, s katerimi se postopanje uvaja (ovadbe), kakor tudi razpravnih, posvetovalnih in drugih. Knjiga pa podaja tudi na čelu vsakega oddelka zbrane vse zakonite določbe s pojasnili vred, ki se nanašajo na dotične zapisnike in sodbe, in navaja ravno s tem mladega pravnika, kaj spada v zapisnik ali sodbo in v kakšni obliki. Navodilo je prikrojeno sedanjemu pravnemu stanju v Avstrijski republiki, vendar so razlike napram našemu kazenskemu procesu tako malenkostne, da moremo knjigo priporočati vsemu našemu pravniškemu naraščaju. To tembolj, ker se sodniki vsled preobilnega zaposlenja ne utegnejo sami več toliko baviti s pripravniki, in trpita vsled tega tako oblika sodnih zapisnikov in rešenj, kakor tudi izobrazba naraščaja vobče. Knjiga pa bo dober pripomoček v prizadevanju, da se ti nedostatki odpravijo.

Dr. R. Sajovic.

Razne vesti.

V Ljubljani, meseca februarja 1926.

XXXVI. redna glavna skupščina društva »Pravnika« se je vršila dne 1. februarja 1926. Skupščino, ki jo je posetilo precejšnje število društvenikov, je otvoril in vodil g. načelnik dr. Majaron. Po pozdravu je dal besedo tajniku dr. Sajovicu, ki je podal tole letno poročilo:

Slavna glavna skupščina!

Na lanski glavni skupščini izvoljeni odbor je določil za načelnikovega namestnika dv. sv. Bežka, za tajnika dr. Sajovica, za blagajnika dr. Rutarja in za knjižničarja dr. Krevlja. Odbor je opravil v tekočem letu sedem rednih sej in nekaj izrednih, na katerih se je razpravljalo o pripravah za lanski pravniški kongres v Beogradu. Sklical je izredno glavno skupščino, ki se je vršila 29. novembra 1925 in ki ji je bil namen, informirati društvenike o bodočem pravniškem kongresu, ki bo sklican še letošnje leto v Ljubljano. Člani so se udeležili tega shoda prav številno in se je s tem pokazalo, da so ti kongresi že trdno zasidrani v našem pravniškem življenju.